

گروه آموزشی مددکاری اجتماعی

دخترچه ثبت عملکرد بالینی کارورزی مددکاری جامعه ای

(لاگ بوک)

نام و نام خانوادگی دانشجو:

نام نام خانوادگی ناظر مستقیم:

نام مرکز محل کارورزی:

تاریخ:

فهرست مطالب:

مقدمه	۴
قوانین و مقررات آموزشی	۴
هدف کلی logbook	۵
راهنمای تکمیل logbook	۵
هدف های کارآموزی	۵
مدیریت و کاربرد آن در مددکاری اجتماعی	۶
مهارت های مورد نیاز مددکاری جامعه ای	۷
فعالیت های مورد انتظار دانشجویان در طول کارورزی مددکاری جامعه ای	۷
گزارش شماره ۱: آشنایی با موسسه	۹
گزارش شماره ۲: آشنایی با گروه هدف	۱۰
گزارش شماره ۳: نیم رخ جامعه	۱۱
گزارش شماره ۴: شناسایی مسئله	۱۸
گزارش شماره ۵: شناسایی امکانات جامعه	۱۹
گزارش شماره ۶: طرح جامعه ای	۲۰
گزارش شماره ۷: فرآیند و مراحل اجرای طرح	۳۱
گزارش شماره ۸: چالش ها و محدودیتهای انجام طرح	۳۲
گزارش شماره ۹: گزارش ارزیابی طرح	۳۳
گزارش شماره ۱۰: پیشنهادات	۳۴
گزارش شماره ۱۱: گزارش روزانه	۳۵
گزارش شماره ۱۲: گزارش پیشرفت کار	۳۶
ارزشیابی عمومی از مهارت ها و توانمندیهای دانشجو توسط سرپرست	۳۷
گواهی گذاردن پایان طرح از موسسه محل کارورزی	۴۹

- پیوست ۱) مقایسه تدوین طرح در مددکاری اجتماعی با رویکردهای مختلف ۵۰
- پیوست ۲) نمونه طرح جامعه ای با رویکرد توسعه محلی برای کاهش فقر یک محله ۵۱
- پیوست ۳) نمونه طرح جامعه ای با رویکرد برنامه ریزی اجتماعی برای کاهش فقر یک محله ۵۴
- پیوست ۴) نمونه طرح جامعه ای با رویکرد اقدام اجتماعی برای کاهش فقر یک محله ۵۷

مقدمه:

بازنگری فعالیتهای عملی و ثبت آن، بازخورد مناسبی برای دانشجو فراهم میکند و سبب میشود تا روند فعالیتها به صورت مستند قابل ارزیابی باشد. اگر بازخورد مناسبی از نحوه فعالیت آموزشی و پژوهشی خود از طرف اساتید مربوطه نداشته باشید، طبیعتاً نقائص کار و زمینه های پیشرفت شما مخفی خواهد ماند. ضمن آرزوی موفقیت در دوره کارشناسی امید است بتوانید در جهت ارتقاء توانمندی علمی و عملی خود کوشا باشید.^۱

قوانین و مقررات آموزشی

- با برنامه ها، دستورالعمل ها، آیین نامه ها، قوانین و سرفصلهای آموزشی دوره ی کارشناسی آشنا باشید.
- در جلساتی که توسط کمیته ی کارآموزی گروه آموزشی مددکاری اجتماعی برگزار میشود حضورداشته باشید.
- در جلسات سرپرستی که توسط سرپرست ناظر، سرپرست مستقر در فیلد یا جلساتی که این دو مشترک باهم برگزار می کنند حضورداشته باشید.
- در روزها و ساعات تعیین شده، سروقت و بدون تأخیر در محل فیلد آموزشی خود حضور پیدا کنید و از عدم حضور در فیلد آموزشی اجتناب کنید.
- مطالعه پیوسته و منظمی از دروس نظری آموزش داده شده در دانشگاه و منابعی که توسط سرپرست ناظر به شما معرفی می شود داشته باشید و تلاش کنید تا ارتباط بین تئوری و عمل را در کارآموزی خود برقرار نموده و برای این کار از سرپرست خود راهنمایی بگیرید.
- رفتاری حرفه ای داشته باشید و مسئولیت آموزش و یادگیری خود را در محل فیلد آموزشی به عهده بگیرید، وظایف و مسئولیتهایی که به شما محول شده است با جدیت به عهده گرفته و پیگیرانه دنبال کنید، هر کاری را در وقت معین و تعیین شده به اتمام برسانید و هرکجا به راهنمایی نیاز دارید به سرپرست حاضر در فیلد و سرپرست ناظر خود مراجعه کنید.

- از اهداف عمومی تعیین شده توسط گروه آموزشی مددکاری اجتماعی برای دوره ی آموزشی کارآموزی آگاه باشید؛ همچنین از اهداف اختصاصی که سرپرست ناظر برای هر دانشجو در طول نیمسال ممکن است به طور جداگانه تعیین کرده باشد مطلع باشید و در جهت تحقق این اهداف در عمل حداکثر تلاش خود نمایید.

^۱ . در تهیه این دفترچه از دستورالعمل کارورزی دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی ، لاگ بوک مددکاری اجتماعی گروهی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و کتابهای مددکاری اجتماعی کار با جامعه قاندى و راهنمای سرپرستی در کارورزی موسوی چالک ایده گرفته شده است.

هدف کلی logbook

این لاگ بوک به عنوان یک راهنما برای دانشجویان کارشناسی مددکاری اجتماعی طراحی شده است و شامل لیست مهارتها و روشهای اساسی آموزش در واحدهای مربوطه به دروس عملی مددکاری اجتماعی می باشد. ارتقاء فرایند یاددهی و یادگیری و یاری رساندن به دانشجو در پیگیری و ارتقاء برنامه های آموزش عملی در جهت کسب توانمندی و شایستگیهای حرفه ای هدف این لاگ بوک است.

راهنمای تکمیل logbook

- پس از کسب مهارت در هر مرحله، قسمت جدول را شخصا تکمیل نموده و به تایید سرپرست مستقیم مربوطه برسانید.

- تکمیل لاگ بوک از شروع اولین دوره کارآموزی الزامی است.

- لاگ بوک را در تمامی اوقات به همراه داشته باشید تا در موقع لزوم نسبت به ثبت اطلاعات در آن اقدام شود، به این ترتیب از ثبت اطلاعات از طریق رجوع به حافظه که با خطا توأم می باشد پیشگیری خواهد شد.

- بهتر است در پایان هر فعالیت، زمان کوتاهی در همان محل انجام فعالیت به تکمیل تخصیص داده شود تا اطلاعات مورد نیاز به سهولت در دسترس باشد.

- گروه آموزشی مجاز است در هر زمان که تشخیص دهد لاگ بوک را جهت بررسی یا نسخه برداری در اختیار بگیرد.

- لاگ بوک باید به امضاء سرپرست مستقیم و ناظر علمی برسد.

- قبل از اتمام هر دوره با توجه به اهداف عمومی و اختصاصی تعیین شده از سوی گروه در صورت عدم یادگیری یک مهارت موضوع به اطلاع مربی مربوطه رسانده شود.

- در صورت مفقود شدن دفترچه، اطلاعات قبلی شما از بین خواهد رفت و مسئولیت آن به عهده شما می باشد.

هدف های کارآموزی

- آشنایی دانشجویان با کارهای عملی

- آشنایی و بازدید از فیلدهای مرتبط با حرفه

-آشنایی با نحوه همکاری متخصصین مختلف در فیلدهای کارآموزی

-فرصت تطبیق آموخته های علمی با عمل

-اداره کردن فعالیت و تسلط کافی به کارهای عملی

-درک کمبودها و نواقص احتمالی خود

-افزودن اطلاعات علمی و عملی

-کسب مهارت های حرفه ای و تجربیات لازم

مدیریت و کاربرد آن در مددکاری اجتماعی

در پایان این دوره از دانشجویان انتظار می رود:

- با چارت تشکیلاتی قوانین و مقررات مؤسسه و واحدهای مختلف آن آشنا شود.

- با پرسنل مؤسسه و شرح وظایف شان آشنا شود.

- جمعیت هدف مؤسسه را شناخته و نحوه خدمت رسانی به آنها را بداند.

- ارتباط مناسب با کارکنان و مراجعین برقرار نماید.

-پذیرش و ایجاد ارتباط حرفه ای با سازمان، کارکنان و بخش های مختلف مؤسسه را بداند.

- برنامه ریزی روزانه مؤسسه را انجام دهد (تقسیم کار).

- به نظافت، نحوه نگهداری و حفظ وسایل مؤسسه توجه نماید.

- راند روزانه را به همراه سرپرست یا به تنهایی انجام دهد.

- گزارش نویسی روزانه را انجام دهد.

- مشکلات مؤسسه را تشخیص داده و راه حل های مناسب ارائه دهد.

-نحوه مکاتبات و قوانین اداری و سازمانی را بشناسد.

-یک فرم ارزشیابی عملکرد (Audit) برای یکی از کارکنان مؤسسه و وظایف مربوطه به آن راتهییه نماید

-گزارش دهی روزانه به صورت کتبی، شفاهی و بالینی را انجام دهد.

- کارها را با نظم و ترتیب انجام داده و از دوباره کاری و از هم گسیختگی کارها، جلوگیری به عمل آورد.

- چابک و گوش بزنگ بوده و در برابر فوریت ها سریع عمل نماید.
- در انجام وظایف محوله دقت لازم نموده و کمتر اشتباه نماید.

مهارت های مورد نیاز در مددکاری جامعه ای

- باید بتواند پارادایم های حرفه مددکاری اجتماعی را بشناسد
- کاربرد پارادایم ها را در عمل تشخیص دهد
- دانشجو باید بتواند ارتباط حرفه ای با سرپرست و همکاران خود برقرار کند
- ارزشهای حرفه ای مددکاری اجتماعی را در عمل تشخیص دهد
- پایبندی به ارزش های حرفه ای را در عمل نشان دهد
- دانش مورد نیاز حرفه مددکاری اجتماعی گروهی را بشناسد.
- بتواند دانش مورد نیاز را در عمل به کار گیرد
- مهارت های مورد نیاز حرفه مددکاری اجتماعی در عمل را بشناسد
- بتواند مهارت های حرفه ای مورد نیاز را در عمل به کار گیرد
- بتواند نیازسنجی برای تدوین طرح جامعه ای انجام دهد.
- بتوانند مسائل محله مورد نظر را تشخیص داده و آنها را اولویت بندی نمایند.
- بتواند محله را شناخته و نیم رخ آن را ترسیم کنند.
- بتواند نقاط فرصتها و تهدیدها و موانع و تسهیل کننده های منطقه مورد مطالعه را تشخیص دهد
- بتواند یک طرح جامعه ای بنویسند.
- بتوانند طرح و پروژه خود را اجرا نمایند.

فعالیت های مورد انتظار از دانشجو در طول کارورزی مددکاری جامعه ای

آشنایی با موسسه، معرفی آن و ارائه گزارش مشاهده: (گزارش شماره ۱) حداکثر طی ۳ جلسه ی اول کارآموزی.

مطالعه مطالب علمی مرتبط با گروه های هدفِ موسسه و ارائه گزارش علمی به سرپرست مستقیم (گزارش شماره ۲) حداکثر طی ۲ جلسه ی کارآموزی.

مطالعه و کسب اطلاعات در خصوص جامعه مد نظر و تهیه نیم رخ محله (گزارش شماره ۳)

مطالعه پرونده ی مراجعین مرکز با هدف شناسایی مسئله و تهیه گزارش شناسایی مسئله (فرم شماره ۴ پیوست) حداکثر طی ۴ جلسه ی اول کارآموزی.

مطالعه و شناسایی سازمان ها و منابع موجود در جامعه و تهیه گزارش شناسایی امکانات جامعه (فرم شماره ۵)

تهیه و تدوین طرح جامعه ای (گزارش شماره ۶)

تهیه و تدوین فرآیند و مراحل اجرای طرح (گزارش شماره ۷)

تهیه و نوشتن چالشها و محدودیتهای انجام طرح (گزارش شماره ۸)

ارائه نحوه گزارش ارزیابی طرح (گزارش شماره ۹)

ارائه پیشنهادات (گزارش شماره ۱۰)

ارائه گزارش روزانه (گزارش شماره ۱۱)

ارائه گزارش پیشرفت کار (گزارش شماره ۱۲)

_مقدمه

(مقدمه ای مختصر در خصوص مرکز، ارائه خدمات و موضوع گزارش)

_روش های کسب اطلاعات (مشاهده، مصاحبه، شرکت در سخنرانی و ...)

الف: توصیف وضعیت موجود:

- مشخصات موسسه

(نام موسسه، نشانی موسسه، توصیف جغرافیای محل موسسه، ساختار فیزیکی موسسه، ...)

- تاریخچه موسسه

(سال تاسیس، فرایند تکامل موسسه، قوانینی که به تأسیس موسسه منجر شده اند) بیشتر در مورد سازمانهای دولتی ...)

- هدفها و سیاستهای موسسه

- ساختار اداری و سازمانی موسسه (نوع تخصص و تعداد شاغلان مرکز، سلسله مراتب مدیریتی، چارت سازمانی..)

- گروه های هدف موسسه (کسانی که از موسسه خدمات دریافت می کنند)

- خدمات مؤسسه (چه نوع خدماتی در این موسسه عرضه می شود)

- فرایند عرضه خدمات (نحوه پذیرش، شرایط پذیرش، نحوه ارائه خدمات، پایان خدمات و خروج از موسسه و ...)

- نحوه تعامل با سایر سازمانها و مؤسسات

- قوانین مربوط به موسسه و گروه های هدف

- جایگاه و نقش مددکاران اجتماعی در موسسه

ب: وضعیت مطلوب

- نقاط قوت و ضعف موسسه (هم ساختاری و هم عملکردی)

ج-پیشنهادهای

گزارش شماره ۲: آشنایی با گروه هدف

الف- تاریخچه شناسایی و رسیدگی به گروه هدف

ب- مسائل و مشکلات گروه هدف

ج- نقش مددکار اجتماعی در خدمت رسانی به گروه هدف

د- موسسه و سازمان های حمایت کننده از گروه هدف

ه- منابع

گزارش شماره ۳: نیم رخ جامعه

این گزارش به منظور شناسایی کامل جامعه مورد نظر جهت تدوین طرح تکمیل خواهد شد.

*مشخصات جامعه مورد مطالعه (نوع جامعه : روستا، شهرستان، شهر، استان؛ منطقه مورد مطالعه)

*تاریخچه و موقعیت اقلیمی جامعه مورد مطالعه

*موقعیت جامعه از نظر شاخص های توسعه (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی)

*اطلاعات جمعیت شناسی:

- تعداد جمعیت، زاد و لد، مرگ و میر، مهاجرت
- تعداد خانوار، بعد خانوار
- نوع ازدواج، سن ازدواج
- نسبت زن و مرد
- سواد (زنان، مردان)

*ماهیت جامعه (سنتی، در حال توسعه، صنعتی)

*انواع مشاغل

*ریخت شناسی منطقه (نوع خانه های مسکونی، جاده ها، مکان های عمومی)

*میزان بهره گیری از خدمات در منطقه (آموزش، بهداشت و درمان، رفاهی)

*نقشه (استانی، منطقه ای)

*سازمانها و نهادها (تشخیص افراد مهم)

نکته ۱: جهت تکمیل گزارش حاضر و بررسی عمیق تر جامعه، سوالات ذیل مد نظر قرار گیرد.

- تاریخچه محله: چه اتفاقات مهمی در طول تاریخ این محله رخ داده است؟
- تغییرات اخیر: چه تغییراتی در جمعیت، اقتصاد یا فرهنگ محله رخ داده است؟
- چالش‌ها و فرصت‌ها: چه چالش‌هایی در این محله وجود دارد؟ چه فرصت‌هایی برای توسعه وجود دارد؟
- نگرش ساکنان: ساکنان چه نگرشی نسبت به محله خود دارند؟
- تعامل با محله‌های مجاور: تعامل این محله با محله‌های مجاور چگونه است؟

نکته ۲: برای پاسخ به این سوالات، می‌توانید از روش‌های مختلفی مانند ذیل استفاده کنید:

- مصاحبه با ساکنان: مصاحبه با نمونه‌ای تصادفی از ساکنان برای جمع‌آوری داده‌های کیفی.
- پرسشنامه: توزیع پرسشنامه بین ساکنان برای جمع‌آوری داده‌های کمی.
- مشاهده مستقیم: مشاهده مستقیم شرایط زندگی در محله و تعاملات اجتماعی ساکنان.
- استفاده از داده‌های موجود: استفاده از داده‌های موجود مانند سرشماری، آمار جرم و جنایت، آمار اقتصادی.
- گروه‌های متمرکز: تشکیل گروه‌های متمرکز برای بحث و تبادل نظر در مورد مسائل مختلف محله.
- توجه: برای تحلیل دقیق‌تر داده‌ها، می‌توانید از نرم‌افزارهای آماری استفاده کنید و نتایج را به صورت نمودار و جدول ارائه دهید.
- ** هنگام طراحی پرسشنامه و انجام مصاحبه، به فرهنگ و زبان ساکنان توجه کنید تا پاسخ‌های دقیق‌تری دریافت کنید.
- با استفاده از این سوالات و روش‌های جمع‌آوری اطلاعات، می‌توانید یک تصویر جامع و دقیق از نیمرخ اجتماعی یک محله ارائه دهید. این اطلاعات می‌تواند برای برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای، اجتماعی و شهری مفید باشد.

نکته ۳: پرسش‌های ذیل هنگام مصاحبه با ساکنان محله، برای درک عمیق‌تر از زندگی روزمره، نیازها، دغدغه‌ها و دیدگاه‌های ساکنان نسبت به محله موثر خواهد بود:

سوالات کلی در مورد محله

- چه مدت است که در این محله زندگی می‌کنید؟
- چرا این محله را برای زندگی انتخاب کردید؟
- چه چیزهایی را در مورد این محله دوست دارید؟
- چه چیزهایی را در مورد این محله دوست ندارید؟
- به نظر شما، بزرگ‌ترین مشکل این محله چیست؟
- به نظر شما، بزرگ‌ترین مزیت این محله چیست؟

سوالات در مورد خدمات و امکانات

- آیا از امکانات و خدمات موجود در محله (مانند فروشگاه‌ها، پارک‌ها، مراکز بهداشتی، مدارس) راضی هستید؟
- چه امکاناتی به نظر شما در این محله کم است؟
- آیا دسترسی به حمل و نقل عمومی در این محله آسان است؟
- آیا از ایمنی محله راضی هستید؟
- آیا احساس می‌کنید که در این محله به اندازه کافی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی برگزار می‌شود؟

سوالات در مورد تعاملات اجتماعی

- آیا با همسایه‌های خود ارتباط خوبی دارید؟
- آیا در فعالیت‌های اجتماعی محله شرکت می‌کنید؟
- آیا احساس تعلق به این محله دارید؟
- آیا احساس می‌کنید که صدای شما در تصمیم‌گیری‌های مربوط به محله شنیده می‌شود؟

سوالات در مورد تغییرات

- در چند سال اخیر چه تغییراتی در این محله رخ داده است؟
- به نظر شما این تغییرات مثبت بوده‌اند یا منفی؟
- چه تغییراتی را برای آینده این محله پیش‌بینی می‌کنید؟

سوالات باز

- اگر می‌خواستید یک تغییر اساسی در این محله ایجاد کنید، چه تغییری می‌بود؟
- چه چیزی باعث می‌شود که شما احساس کنید در این محله در خانه خودتان هستید؟
- چه پیامی برای مسئولین شهری دارید؟

برای کسب اطلاعات دقیق‌تر و جامع‌تر در مورد نیم‌رخ اجتماعی یک محله، می‌توان سوالات بیشتری را به پرسشنامه اضافه کرد. در ادامه، چند دسته از سوالات پیشنهادی همراه با نمونه‌هایی از هر دسته آورده شده است:

دسته بندی: رضایت از خدمات شهری و امکانات

- فضای سبز و محیط زیست:
- 0 آیا از میزان فضای سبز و درختکاری در محله راضی هستید؟
- 0 آیا از کیفیت هوای محله راضی هستید؟
- 0 آیا از وجود آلودگی صوتی در محله ناراضی هستید؟

• حمل و نقل:

- 0 آیا دسترسی به وسایل نقلیه عمومی در محله آسان است؟
- 0 آیا از وضعیت خیابان‌ها و پیاده‌روها راضی هستید؟
- 0 آیا امکانات پارک خودرو در محله کافی است؟

• خدمات شهری:

0 آیا از سرعت پاسخگویی شهرداری به درخواست‌های شما راضی هستید؟

0 آیا از کیفیت آب آشامیدنی محله راضی هستید؟

دسته بندی: امنیت و آسایش

• جرم و جنایت:

0 آیا احساس می‌کنید که در محله شما امنیت کافی وجود دارد؟

0 آیا در محله شما مواردی از سرقت، نزاع یا مزاحمت مشاهده شده است؟

0 آیا از روشنایی معابر در شب راضی هستید؟

• آسیب‌های اجتماعی:

0 آیا در محله شما مواردی از اعتیاد یا مواد مخدر مشاهده شده است؟

0 آیا در محله شما افراد بی‌خانمان وجود دارند؟

دسته بندی: مشارکت اجتماعی و مدنی

• فعالیت‌های اجتماعی:

0 در چه نوع فعالیت‌های اجتماعی محله شرکت می‌کنید؟ (مثلاً: جلسات شورایی، فعالیت‌های ورزشی، جشن‌های محلی)

0 آیا احساس می‌کنید که صدای شما در تصمیم‌گیری‌های مربوط به محله شنیده می‌شود؟

0 آیا مایل هستید در فعالیت‌های داوطلبانه محله شرکت کنید؟

• سازمان‌های محلی:

0 آیا با فعالیت‌های سازمان‌های محلی در محله آشنا هستید؟

0 آیا از فعالیت‌های این سازمان‌ها حمایت می‌کنید؟

دسته بندی: نیازها و انتظارات

نیازهای اساسی:

- 0 آیا به خدمات بهداشتی و درمانی در محله دسترسی دارید؟
- 0 آیا به خدمات آموزشی (کلاس‌های آموزشی، کتابخانه) در محله دسترسی دارید؟
- 0 آیا به امکانات ورزشی در محله دسترسی دارید؟

• توسعه محله:

- 0 چه اقداماتی را برای بهبود شرایط محله پیشنهاد می‌کنید؟
- 0 چه امکاناتی را دوست دارید به محله اضافه شود؟

دسته بندی: دموگرافی (جمعیت‌شناسی)

- طول مدت سکونت: چند سال است که در این محله سکونت دارید؟
- وضعیت تاهل: متاهل، مجرد، مطلقه، بیوه
- تعداد افراد ساکن در منزل:
- سطح درآمد خانوار:
- مالک یا مستأجر بودن مسکن:

دسته بندی: نظرات کلی

- به طور کلی، از زندگی در این محله راضی هستید؟
- چه چیزی باعث می‌شود که شما احساس کنید در این محله در خانه خودتان هستید؟
- چه پیامی برای مسئولین شهری دارید؟

نکات مهم در هنگام مصاحبه:

- ایجاد جو صمیمی: سعی کنید جو مصاحبه را صمیمانه و راحت کنید تا افراد راحت‌تر صحبت کنند.
- گوش دادن فعال: به صحبت‌های افراد با دقت گوش دهید و از پرسیدن سوالات مکمل برای روشن شدن موضوعات استفاده کنید.
- اجتناب از سوالات بسته: از پرسیدن سوالاتی که پاسخ‌های بله یا خیر دارند خودداری کنید و سعی کنید سوالات باز بپرسید تا افراد بتوانند آزادانه صحبت کنند.
- احترام به نظر دیگران: به نظر همه افراد احترام بگذارید و از قضاوت کردن خودداری کنید.
- محرمانه بودن اطلاعات: به افراد اطمینان دهید که اطلاعاتی که در اختیار شما قرار می‌دهند محرمانه خواهد ماند.

گزارش شماره ۴: شناسایی مسئله

پس از ترسیم نیمرخ جامعه و شناسایی کامل محله می توانید مسائل را شناسایی و اولویت بندی نمایید و سپس مسئله مد نظر خود را جهت تدوین و اجرای طرح جامعه ای انتخاب کنید.

- نیاز سنجی

*تعریف دقیق نیاز جامعه

*طبقه بندی نیازهای جامعه (نیازهای پنهان، نیازهای احساس شده، نیازهای ابراز شده)

- جمع آوری اطلاعات

*اطلاعات کیفی (عقاید باورها و دیدگاه ها از طریق مصاحبه با افراد مطلع، گروه هدف و ذی نفعان، مردم منطقه و مشاهده ویژگی های منطقه)

*اطلاعات کمی (از طریق شاخص های جامعه، مطالعات قبلی، آمارها)

- تجزیه و تفسیر و تحلیل اطلاعات به دست آمده (شناسایی چند مسئله و شناسایی ابعاد مسائل شامل وسعت و شدت آن و علل ایجاد آن)

- اولویت بندی و انتخاب مسئله مورد نظر و تعریف آن

- سازمان ها و نهادهای رسمی مرتبط با مسئله

*مشخصات سازمان: دولتی؟ غیردولتی؟ تحت نظارت چه سازمان یا وزارتی است؟ چه بخشی از سازمان درگیر مسئله است؟ نقش سازمان و وظایف آن در خصوص مسئله مورد نظر چیست؟ چه کمکی برای پیشبرد طرح خواهد داشت؟ چه خدمات و امکانتی در اختیار دارد؟ و ...

- انجمن ها و نهادهای غیر رسمی مرتبط با مسئله

*مشخصات موسسه: تحت نظارت چه سازمانی است؟ چه بخشی از موسسه درگیر مسئله است؟ نقش موسسه و وظایف آن در خصوص مسئله مورد نظر چیست؟ چه کمکی برای پیشبرد طرح خواهد داشت؟ چه خدمات و امکانتی در اختیار دارد؟ و ...

گزارش شماره ۶: طرح جامعه ای

هدف از نوشتن این طرح، تدوین راهکاری برای یکی از مسائل جامعه مورد مطالعه و سپس اجرا و ارزیابی آن می باشد. با توجه به نوع جامعه و مسئله اجتماعی مد نظر دانشجو و همچنین رویکرد جامعه ای مد نظر این گزارش متفاوت خواهد بود. به طور کلی در این طرح موارد ذیل نوشته خواهد شد.

- مقدمه: توضیح کوتاهی درباره مسئله و ضرورت توجه به آن، قوانین مرتبط با موضوع، وضع موجود و ارائه آمار (آمارهای یک سال، آمارهای مقایسه ای چند سال و بررسی روند رشد مثبت و منفی، آمارهای مقایسه ای با کشورهای دیگر)
- تعاریف مفاهیم مرتبط با موضوع: بسته به نوع طرح موضوعات و مفاهیم کلیدی آن با ذکر منبع تعریف شود.
- معرفی اجمالی جامعه: نقاط قوت و ضعف جامعه مورد مطالعه، تهدیدها و فرصتها، سازمانهای مسئول، خدمات موجود در منطقه، موانع، چالشها و محدودیت ها (گروه های مخالف طرح، چالشهای مرتبط با منطقه، چالشهای مرتبط با گروه هدف).
- وضع موجود و وضع مطلوب: تعیین شاخص های ربط با وضع موجود، تعیین شاخص های مرتبط با وضع مطلوب؛ اقدامات انجام گرفته در گذشته برای تغییر مسئله (چه کسانی، چه کاری، در چه حدی؟)
- ضرورت انتخاب روش جامعه ای: چرا مسئله مورد نظر با روش جامعه ای باید مورد بررسی قرار گیرد؟ چرا با رویکرد جامعه ای مد نظر قابل رفع می باشد؟
- اهداف: هدف کلی و اهداف جزئی؛ اهداف کوتاه مدت، اهداف میان مدت و اهداف بلند مدت
- استراتژی ها و راه های رسیدن به اهداف: پس از انتخاب استراتژی های مورد نظر سئوالات زیر مطرح می شوند:

* آیا می توان انتظار داشت که دانشجو حداقل وظایف را اجرا کرده و ادامه می دهد؟

* آیا منابع مورد نیاز و گروه های حمایت کننده به کار گرفته می شوند؟

* نحوه روبرو شدن دانشجو با مقاومت ها و نیروهای اخلاص گر چگونه خواهد بود؟

- تاکتیکها: در این مرحله لازم است به موارد ذیل توجه شود:

* جلب حمایت های ضروری به منظور اجرای فعالیتهای

* نقطه شروع: از چه نقطه ای و با چه کسانی اقدام را باید شروع کرد؟

* تاثیر اقدامات: اقداماتی که تاثیر بیشتری بر روی گروه های هدف دارند کدام اند؟

* روشن کردن مسئله، از جمله جمع آوری آمار و ارقام و تغییر آنها

* روشن کردن نقش افراد، جامعه و قسمتهای مختلف سیستم اقدامی که قرار است تغییر در آنان صورت پذیرد

- مراحل اجرای طرح:

فرآیندهای کار جامعه ای اغلب با اقداماتی سازنده شروع می شوند. علاقه و انرژی هنگامی ایجاد می شود که برنامه ها، به دقت و تفصیل بیان شوند و مردم آماده اجرای وظایف محول شوند. در این بخش باید موارد ذیل به دقت شرح داده شوند:

* زمان اجرای طرح و مدت آن با جزئیات، مکان اجرای طرح

- منابع مورد نیاز: منابع انسانی، منابع فیزیکی، تجهیزات، منابع مالی (هر یک به تفکیک و با ذکر میزان دقیق آن)

- نحوه ارزیابی کمی و کیفی: مراحل مختلف باید مورد ارزیابی قرار بگیرند. در این مرحله فاکتورهای ذیل مد نظر خواهند بود:

* نحوه سنجش موفقیت طرح در حل مسئله (کمی و کیفی)

* نحوه تعیین تاثیر تاکتیک های مختلف بر حل مسئله

* نحوه اطلاع طرح و در نظر گرفتن استراتژی و تاکتیک های جدید در صورت لزوم

نکته: در این بخش اجزای طرح جامعه ای بر اساس رویکرد و روش توسعه محلی، اقدام اجتماعی و برنامه ریزی اجتماعی جهت آشنایی بیشتر دانشجویان با جزئیات طرح آورده شده است.

طرح حاضر با هدف ارائه یک نمونه عملی از طرح جامعه ای با رویکرد توسعه محلی برای دانشجویان مددکاری اجتماعی تدوین شده است. این طرح با توجه به نیازهای جامعه محلی، توانمندی های دانشجویان و اصول مددکاری اجتماعی طراحی شده و می تواند به عنوان الگویی برای اجرای طرح های مشابه در سایر جوامع مورد استفاده قرار گیرد.

اهداف طرح

- شناسایی نیازهای جامعه محلی: با انجام مطالعات میدانی و مصاحبه با ساکنان، نیازهای اصلی و اولویت های جامعه مشخص خواهد شد.
- تقویت مشارکت اجتماعی: با ایجاد فضایی برای مشارکت فعالانه ساکنان در فرایند برنامه ریزی و اجرا، حس مسئولیت پذیری و تعلق خاطر به جامعه تقویت خواهد شد.
- توسعه ظرفیت های محلی: با آموزش مهارت های لازم به ساکنان، توانایی آن ها برای حل مشکلات و بهبود شرایط زندگی خود افزایش خواهد یافت.
- ایجاد تغییرات پایدار: با تمرکز بر ریشه های مشکلات و ایجاد راهکارهای پایدار، اثرات مثبت طرح در درازمدت حفظ خواهد شد.

مراحل اجرای طرح

۱. مرحله اول: انتخاب جامعه هدف
0 جامعه هدف را با توجه به دسترسی، نیازها و پتانسیل های موجود انتخاب کنید.
- 0 با همکاری سازمان های محلی و نهادهای دولتی، از اطلاعات و آمارهای موجود برای شناسایی مناطق محروم و نیازمند استفاده کنید.
۲. مرحله دوم: ارزیابی نیازها
0 با استفاده از روش های مختلف مانند مصاحبه، پرسشنامه و مشاهده، نیازهای جامعه را شناسایی و اولویت بندی کنید.

0 با برگزاری جلسات گروه‌های قانونی، نظر ساکنان را در مورد مشکلات و راهکارهای موجود جویا شوید.

۳. مرحله سوم: تشکیل تیم محلی

0 تیمی متشکل از دانشجویان مددکاری اجتماعی، نمایندگان جامعه محلی و سایر افراد ذی‌نفع تشکیل دهید.

0 مسئولیت‌های هر عضو تیم را مشخص کرده و برنامه‌های آموزشی لازم را برای آن‌ها برگزار کنید.

۴. مرحله چهارم: طراحی برنامه‌های مداخله

0 با توجه به نیازهای شناسایی شده، برنامه‌های مداخله‌ای متنوعی مانند آموزش‌های مهارت‌های زندگی، تشکیل گروه‌های خودیاری، ایجاد امکانات رفاهی و... طراحی کنید.

0 در طراحی برنامه‌ها، از مشارکت فعالانه اعضای تیم محلی استفاده کنید.

۵. مرحله پنجم: اجرای برنامه‌ها

0 برنامه‌های مداخله‌ای را با نظارت تیم محلی و با استفاده از منابع موجود اجرا کنید.

0 از ابزارهای مختلف ارزیابی برای سنجش اثربخشی برنامه‌ها استفاده کنید.

۶. مرحله ششم: ارزیابی و بازخورد

0 نتایج برنامه‌ها را به صورت دوره‌ای ارزیابی کرده و بازخوردهای لازم را جمع‌آوری کنید.

0 در صورت نیاز، برنامه‌ها را اصلاح و بهبود بخشید.

نمونه‌هایی از فعالیت‌های قابل اجرا

• برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه‌های مختلف مانند بهداشت، تغذیه، مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله

• تشکیل گروه‌های خودیاری برای زنان سرپرست خانوار، افراد دارای معلولیت و سایر گروه‌های آسیب‌پذیر

• ایجاد فضاهای تفریحی و ورزشی برای کودکان و نوجوانان

• برگزاری جشن‌های محلی و فرهنگی برای تقویت روحیه مشارکت و همبستگی

- ایجاد بانک امانات وسایل و تجهیزات برای استفاده مشترک ساکنان
- راه‌اندازی کسب و کارهای کوچک و حمایت از تولیدات محلی
- نقش دانشجویان مددکاری اجتماعی
- مشارکت فعال در تمام مراحل طرح از جمله شناسایی نیازها، طراحی برنامه‌ها، اجرای برنامه‌ها و

ارزیابی نتایج

- استفاده از دانش و مهارت‌های تخصصی خود برای حل مشکلات جامعه
- آموزش و توانمندسازی ساکنان محلی
- ایجاد ارتباط موثر با سایر اعضای تیم و جامعه محلی

منابع مورد نیاز

- نیروی انسانی داوطلب (دانشجویان، ساکنان محلی)
 - بودجه برای خرید تجهیزات و مواد مصرفی
 - فضای مناسب برای برگزاری جلسات و کارگاه‌ها
 - همکاری سازمان‌های محلی و نهادهای دولتی
- توجه: این طرح صرفاً یک نمونه کلی است و باید با توجه به شرایط خاص هر جامعه و منابع موجود، به صورت اختصاصی طراحی و اجرا شود.

نکات مهم:

- مشارکت جوامع محلی: کلید موفقیت هر طرح توسعه‌ای است.
 - پایداری: هدف از طرح‌های توسعه‌ای، ایجاد تغییرات پایدار و بهبود کیفیت زندگی افراد است.
 - ارزیابی مداوم: ارزیابی مستمر و اصلاح برنامه‌ها، تضمین کننده موفقیت طرح خواهد بود.
- برای کسب اطلاعات بیشتر و مشاوره در زمینه طراحی و اجرای طرح‌های جامعه‌ای با رویکرد توسعه محلی، می‌توانید با اساتید مددکاری اجتماعی و سازمان‌های مردم‌نهاد مشورت کنید.
- آیا می‌خواهید در مورد یکی از مراحل این طرح بیشتر بدانید؟

لطفا سوالات خود را مطرح کنید.

کلمات کلیدی: طرح جامعه‌ای، توسعه محلی، مددکاری اجتماعی، مشارکت اجتماعی، توانمندسازی، ارزیابی

طرح جامعه‌ای با رویکرد اقدام اجتماعی برای دانشجویان مددکاری اجتماعی

مقدمه

طرح حاضر با هدف ارائه یک مدل عملی برای دانشجویان مددکاری اجتماعی در درس مددکاری جامعه‌ای تدوین شده است. این طرح با تاکید بر رویکرد اقدام اجتماعی، دانشجویان را به مشارکت فعال در حل مسائل اجتماعی و ایجاد تغییرات مثبت در جامعه تشویق می‌کند.

تعریف مشکل و هدف

مشکل:

- انتخاب یک مشکل اجتماعی مشخص در جامعه محلی (مثلاً: فقر کودکان، بی‌سوادی، اعتیاد، بی‌خانمانی، تبعیض جنسیتی).
- شناسایی علل ریشه‌ای مشکل و گروه‌های آسیب‌پذیر تحت تاثیر آن.

هدف:

- طراحی و اجرای یک برنامه مداخله‌ای برای کاهش اثرات منفی مشکل و بهبود شرایط زندگی گروه‌های آسیب‌پذیر.
- توانمندسازی افراد جامعه برای مشارکت در حل مسئله و ایجاد تغییرات پایدار.

مراحل اجرای طرح

۱. تحلیل وضعیت موجود:

0 جمع‌آوری اطلاعات درباره مشکل از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه با افراد کلیدی و بررسی آمار و ارقام.

0 شناسایی منابع موجود و محدودیت‌های موجود در جامعه.

0 تحلیل عوامل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی موثر بر مشکل.

۲. تشکیل گروه کاری:

0 تشکیل یک گروه کاری متشکل از دانشجویان، اساتید و افراد جامعه محلی.

- 0 تعیین نقش و مسئولیت‌های هر یک از اعضای گروه.
۳. تعیین اهداف و استراتژی‌ها:
- 0 تدوین اهداف مشخص و قابل اندازه‌گیری برای برنامه مداخله‌ای.
- 0 طراحی استراتژی‌های مناسب برای دستیابی به اهداف (مثلاً: آموزش، آگاهی‌رسانی، حمایت، مداخله مستقیم).
۴. اجرای برنامه:
- 0 اجرای برنامه مداخله‌ای با توجه به برنامه زمان‌بندی شده.
- 0 نظارت بر اجرای برنامه و ارزیابی مستمر پیشرفت کار.
۵. ارزیابی برنامه:
- 0 جمع‌آوری داده‌های کمی و کیفی برای ارزیابی اثربخشی برنامه.
- 0 تحلیل داده‌ها و مقایسه نتایج با اهداف اولیه.
- 0 ارائه گزارش جامع از نتایج برنامه.
- مثال عملی: طرح کاهش فقر کودکان در یک محله
- مشکل: افزایش فقر کودکان در یک محله به دلیل بیکاری والدین، کمبود امکانات آموزشی و بهداشتی.
- هدف: کاهش نرخ ترک تحصیل، بهبود تغذیه کودکان و افزایش مشارکت والدین در فعالیتهای آموزشی.
- مراحل اجرای طرح:
- تحلیل وضعیت موجود: انجام یک مطالعه میدانی برای شناسایی خانواده‌های فقیر، ارزیابی سطح سواد و تغذیه کودکان، و مصاحبه با والدین و معلمان.
 - تشکیل گروه کاری: تشکیل یک گروه کاری متشکل از دانشجویان، اساتید، نمایندگان مدارس، سازمان‌های مردم‌نهاد و والدین.
 - تعیین اهداف و استراتژی‌ها:
- 0 هدف: کاهش نرخ ترک تحصیل به میزان ۲۰٪ در مدت یک سال.
- 0 استراتژی‌ها: برگزاری کلاس‌های تقویتی، ارائه کمک‌های آموزشی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای والدین، ایجاد یک صندوق کمک به خانواده‌های نیازمند.

- اجرای برنامه: اجرای برنامه‌های آموزشی، توزیع بسته‌های غذایی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای والدین.
 - ارزیابی برنامه: مقایسه نرخ ترک تحصیل قبل و بعد از اجرای برنامه، بررسی بهبود وضعیت تغذیه کودکان، ارزیابی رضایت‌مندی والدین و معلمان.
- مهارت‌های مورد نیاز دانشجویان
- مهارت‌های ارتباطی: برقراری ارتباط موثر با افراد جامعه، توانایی گوش دادن فعال و ارائه اطلاعات به صورت شفاف.
 - مهارت‌های حل مسئله: تحلیل مسائل پیچیده، شناسایی راه حل‌های خلاقانه و تصمیم‌گیری گروهی.
 - مهارت‌های مدیریتی: برنامه‌ریزی، سازماندهی، نظارت بر اجرای برنامه و ارزیابی نتایج.
 - مهارت‌های کار گروهی: همکاری موثر با اعضای گروه، احترام به نظرات دیگران و تقسیم مسئولیت‌ها.
 - آگاهی از مسائل اجتماعی: شناخت مشکلات اجتماعی جامعه، علل ریشه‌ای آن‌ها و راه‌های مقابله با آن‌ها.
- اهمیت این طرح
- تبدیل دانش نظری به عمل: دانشجویان می‌توانند مفاهیم آموخته شده در کلاس را در عمل پیاده کنند و تاثیرگذاری آن‌ها را مشاهده کنند.
 - توسعه مهارت‌های حرفه‌ای: دانشجویان مهارت‌های لازم برای کار در حوزه مددکاری اجتماعی را کسب می‌کنند.
 - ایجاد تغییرات مثبت در جامعه: دانشجویان می‌توانند به بهبود زندگی افراد نیازمند کمک کنند و به ایجاد یک جامعه بهتر کمک کنند.
 - ارتباط با جامعه: دانشجویان با مسائل واقعی جامعه آشنا می‌شوند و ارتباط قوی‌تری با جامعه برقرار می‌کنند.

طرح جامعه‌ای با رویکرد برنامه‌ریزی اجتماعی برای دانشجویان مددکاری اجتماعی

این طرح با هدف آشنایی دانشجویان مددکاری اجتماعی با مفاهیم و اصول برنامه‌ریزی اجتماعی و همچنین فراهم کردن فرصتی برای کاربرد عملی این دانش در یک پروژه واقعی، تدوین شده است. در این طرح، دانشجویان با شناسایی یک مسئله اجتماعی در جامعه، به تحلیل آن پرداخته و با استفاده از روش‌های برنامه‌ریزی اجتماعی، راهکارهایی برای حل این مسئله ارائه خواهند داد.

اهداف طرح

- آشنایی دانشجویان با فرایند برنامه‌ریزی اجتماعی
- تقویت مهارت‌های تحلیل مسائل اجتماعی
- پرورش توانایی در طراحی و اجرای برنامه‌های مداخله‌ای
- توسعه روحیه مشارکت‌جویی و کار گروهی
- ارتقای آگاهی دانشجویان نسبت به مسئولیت اجتماعی خود

مراحل اجرای طرح

۱. شناسایی مسئله:
 - 0 دانشجویان به صورت گروهی به شناسایی یک مسئله اجتماعی در جامعه محلی خود می‌پردازند.
 - 0 مسئله انتخاب شده باید قابل اندازه‌گیری، قابل حل و دارای اهمیت اجتماعی باشد.
 - 0 برای شناسایی مسئله می‌توان از روش‌های مختلفی مانند مصاحبه، پرسشنامه، مشاهده مستقیم و غیرمستقیم استفاده کرد.
۲. تحلیل مسئله:
 - 0 پس از شناسایی مسئله، دانشجویان به تحلیل دقیق آن می‌پردازند.
 - 0 در این مرحله باید به عوامل ایجاد کننده مسئله، پیامدهای آن و گروه‌های آسیب‌پذیر توجه شود.
 - 0 همچنین، باید منابع موجود و محدودیت‌های موجود برای حل مسئله شناسایی شوند.
۳. تعیین اهداف:
 - 0 بر اساس تحلیل انجام شده، اهداف مشخص و قابل اندازه‌گیری برای حل مسئله تعیین می‌شوند.
 - 0 اهداف باید واقع‌بینانه، قابل دستیابی و در چارچوب منابع موجود باشند.

۴. طراحی برنامه:
- 0 دانشجویان با استفاده از روش‌های مختلف برنامه‌ریزی، برنامه‌ای برای حل مسئله طراحی می‌کنند.
 - 0 برنامه باید شامل فعالیت‌های مشخص، زمان‌بندی، مسئولیت‌ها و بودجه باشد.
 - 0 همچنین، باید روش‌های ارزیابی پیشرفت برنامه و اثربخشی آن مشخص شود.
۵. اجرای برنامه:
- 0 دانشجویان برنامه طراحی شده را اجرا می‌کنند.
 - 0 در طول اجرای برنامه، دانشجویان باید به طور مداوم پیشرفت برنامه را ارزیابی کرده و در صورت نیاز تغییرات لازم را اعمال کنند.
۶. ارزیابی برنامه:
- 0 در پایان برنامه، دانشجویان به ارزیابی کلی برنامه می‌پردازند.
 - 0 در این مرحله باید به میزان دستیابی به اهداف، چالش‌های پیش آمده و نقاط قوت و ضعف برنامه توجه شود.
- نقش استاد
- ارائه آموزش‌های لازم در زمینه برنامه‌ریزی اجتماعی
 - راهنمایی دانشجویان در مراحل مختلف طرح
 - نظارت بر اجرای طرح
 - ارزیابی عملکرد دانشجویان
- نمونه موضوعات قابل بررسی
- فقر و محرومیت در یک منطقه خاص
 - اعتیاد در بین نوجوانان
 - خشونت خانگی
 - بی‌سوادی
 - مشکلات روانی در بین دانش‌آموزان

ارزیابی دانشجویان

- مشارکت در جلسات گروهی
- کیفیت تحلیل مسئله
- نوآوری در طراحی برنامه
- توانایی ارائه شفاهی و کتبی
- ارزیابی همتایان

منابع

- کتاب‌های درسی برنامه‌ریزی اجتماعی
- مقالات علمی مرتبط
- وبسایت‌های تخصصی
- مصاحبه با کارشناسان و فعالان اجتماعی

توجه: این طرح تنها یک نمونه کلی است و می‌تواند با توجه به شرایط و نیازهای هر کلاس و جامعه تغییر کند.

موارد قابل توجه:

- مشارکت دانشجویان: در این طرح، مشارکت فعال دانشجویان در تمام مراحل بسیار مهم است.
 - واقع‌گرایی: برنامه‌های طراحی شده باید واقع‌بینانه و قابل اجرا باشند.
 - انعطاف‌پذیری: در طول اجرای برنامه، ممکن است نیاز به تغییرات باشد.
 - ارزش‌گذاری بر فرایند: علاوه بر نتیجه نهایی، فرایند یادگیری و توسعه مهارت‌ها نیز مهم است.
- با اجرای این طرح، دانشجویان مددکاری اجتماعی می‌توانند تجربه عملی ارزشمندی در زمینه برنامه‌ریزی اجتماعی کسب کنند و برای ورود به بازار کار آماده شوند.

گزارش شماره ۷: فرآیند اجرای طرح

- مشاهدات انجام شده در جهت اجرای طرح

* محل و یا رفتار مورد مشاهده

* اهداف مشاهده

* زمان مشاهده و مدت آن

* نتایج استخراج شده از مشاهدات در جهت حل مسئله و طرح مورد نظر

- مصاحبه های انجام شده در جهت اجرای طرح

هدف از مصاحبه

* افراد مصاحبه شونده

* گزارش کامل مصاحبه ها

* نتایج استخراج شده از مصاحبه در جهت حل مسئله و طرح مورد نظر

- جلسات گروهی برگزار شده در جهت اجرای طرح

* هدف از برگزاری جلسات

* مشارکت کنندگان جلسات برگزار شده

* فرآیند جلسات (مراحل برگزاری جلسات، مکان جلسات، تعداد آن، مدت و زمان برگزاری، موارد مطرح شده)

* نتایج به دست آمده در جهت حل مسئله و اجرای طرح

- سایر مراحل اجرای طرح بر اساس استراتژیها و تاکتیک های بیان شده در طرح

گزارش شماره ۸: چالشها و محدودیتهای انجام طرح

– چالشهای مرتبط با محل و جامعه ای که طرح در آن اجرا شده

– مسائل مرتبط با سازمان ها و نهادهای مرتبط با طرح

– چالشهای مرتبط با گروه هدف و خانواده ها

– محدودیتهای مرتبط با منابع و خدمات موجود در جامعه

گزارش شماره ۹: گزارش ارزیابی طرح

میزان تحقق اهداف طرح با توجه به ارزیابی کیفی و کمی به طور جداگانه

میزان موثر بودن تاکتیک ها با توضیح علل آن

نحوه بازبینی و اصلاح طرح و اجرای مجدد آن

گزارش شماره ۱۰: پیشنهادات

*پیشنهادهای جهت اجرای طرح در سایر مناطق

*پیشنهادهای در زمینه نحوه ادامه اجرای طرح در صورت لزوم

*پیشنهادهای در خصوص نحوه رفع محدودیتها و اجرای بهتر طرح

گزارش شماره ۱۱: گزارش روزانه

جلسه	روز	تاریخ	ساعت ورود به مرکز	ساعت خروج از مرکز	امضاء سرپرست کارآموزی

شرح فعالیت انجام شده توسط دانشجو

گزارش شماره ۱۲: گزارش پیشرفت کار

گزارش پیشرفت ماهانه کارورزی		
نام و نام خانوادگی دانشجو:	استاد ناظر کارآموزی:	سرپرست کارآموزی:
محل کارآموزی:		
فعالیت‌های انجام شده :		
فعالیت‌های آتی:		
مشکلات :		
پیشنهادهات		
تاریخ و امضاء دانشجو		
نظریه	سرپرست	کارآموزی
تاریخ و امضاء سرپرست کارآموزی		
نظریه	استاد	ناظر
تاریخ و امضاء استاد ناظر کارآموزی		
کارآموزی		

ارزشیابی عمومی از مهارت ها و توانمندی های دانشجوی مددکاری اجتماعی توسط

ارزیاب	توصیف وضعیت
دانشجو	
موسسه	
سرپرست مستقیم	
سرپرست ناظر	

تاریخ ارزشیابی

تعداد جلساتی که دانشجو در طول یک ترم در فیلد کارآموزی حضور داشته است

مجموع ساعت هایی که دانشجو در طول یک ترم در فیلد کارآموزی حضور داشته است

سرپرست گرامی، لطفا برای هر یک از سوالات یکی از پاسخ های ۱ یا ۲- ۳- ۴- ۵ را انتخاب کنید، هر یک از پاسخ ها در ادامه شرح داده شده است:

۵- دانشجو عملکرد مطلوب داشته است.

۴- دانشجو عملکرد قابل قبولی داشته است.

۳- دانشجو عملکرد رو به رشدی نسبت به آغاز ترم داشته است و در حال ارتقاء عملکرد خود است.

۲- دانشجو عملکرد نامناسبی داشته است.

۱- عملکرد دانشجو غیرقابل قبول است و شایستگی اتمام ترم تحصیلی را ندارد.

۱- شایستگی و توانمندی دانشجو در معرفی خود به عنوان یک فرد حرفه ای و انجام فعالیت های مددکاری اجتماعی بر مبنای این توانمندی ها.

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	مددجو را در دستیابی به منابع و امکانات موجود در موسسه و جامعه حمایت می کند.										
۲	خودشناسی، خود ارزیابی و خوداصلاحی مداوم برای اطمینان یافتن از این که تا چه اندازه در جهت اهداف حرفه ای، اصول و ارزش های تعیین شده حرکت می کند.										
۳	انجام فعالیت در قالب نقش ها، وظایف و حد و مرزهای یک فرد حرفه ای (مبتنی بر اصول - ارزش ها - نظریات و تئوری)										
۴	نشان دادن اصول حرفه ای آموخته شده در مبنای مددکاری اجتماعی در رفتار، ظاهر، عملکرد و ارتباطات										
۵	به طور پیوسته در جست و جوی آموختن و رشد حرفه ای است. به عنوان مثال با شرکت در جلسات، کارگاه ها، سمینارها و مطالعه ی کتاب										
۶	از راهنمایی های سرپرست مستقیم و سرپرست ناظر خود بهره می برد و فعالانه در جست و جوی این راهنمایی هاست.										

۲- پایبندی به اصول و ارزش های اخلاقی و رعایت استانداردهای حرفه ای در تمام انواع فعالیت های حرفه ای

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	اصول و ارزش های شخصی خود را به خوبی می شناسد و می تواند آن ها را به خوبی از عملکرد حرفه ای خود دور نگاه داشته و در حین فعالیت حرفه ای به اصول و ارزش های حرفه ای مددکاری اجتماعی پایبند باشد.										
۲	در تصمیم گیری های اخلاقی به اصول اخلاقی منتشر شده از سوی انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران مراجعه می کند										
۳	دشواری و ابهام را در حل تعارض های اخلاقی به خوبی مدیریت می کند و همچنان می تواند مددجوی خود را با اخلاق حرفه ای ببذیرد.										
۴	برای اتخاذ تصمیمات اساسی، راهبردهای اخلاقی را در نظر می گیرد.										

۳- ارزیابی سطح تفکر انتقادی در فعالیت حرفه ای دانشجوی مددکاری اجتماعی

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	تشخیص، ارزیابی و تلفیق دانش و منابع مختلف شامل دانش مبتنی بر پژوهش و عمل مبتنی بر خرد										
۲	تحلیل و بررسی مدل های ارزیابی، ارزشیابی، پیشگیری و مداخله										
۳	برخورداری از مهارت برقراری ارتباطی شفاهی در ارتباط با افراد، گروه ها، جوامع، سازمان ها و همکاران										
۴	برخورداری از مهارت برقراری ارتباطی کتبی در ارتباط با افراد، گروه ها، جوامع، سازمان ها و همکاران										

۴- عملکرد دانشجوی مددکاری اجتماعی در مواجهه با تفاوت های فردی، نگرش های گوناگون، تنوع در قومیت، ملیت، نژاد، مذهب، جنسیت، طبقه ی اجتماعی، فرهنگ، وضعیت مهاجرت، عقاید سیاسی و هر گونه تنوع و تفاوتی که ضمن فعالیت حرفه ای می تواند قابل مشاهده باشد.

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	تشخیص و درک این مسئله که ساختار فرهنگی می تواند زمینه ای برای ستم، انحراف، در حاشیه قرار گرفتن و همین طور ایجاد قدرت و برتری را فراهم کند.										
۲	برخورداری از خودآگاهی کافی، تا بتواند از سوگیری های شخصی در هنگام فعالیت حرفه ای با افراد و گروه ها جلوگیری کند.										
۳	در نظر گرفتن خود به عنوان یک "یادگیرنده" و در نظر گرفتن دیگران به عنوان افرادی که می توان از آن ها آموخت										
۴	احترام به تفاوت ها و در نظر داشتن این که درک افراد از معنای زندگی و تجارب آن ها در فرآیند زندگی با هم متفاوت است.										

۵- حقوق انسانی و عدالت اقتصادی - اجتماعی

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	داشتن درکی واضح و روشن از انواع محرومیت و تبعیض در										

										افراد، گروه ها و جوامع	
										حمایت از حقوق انسانی و عدالت اقتصادی - اجتماعی	۲
										مشارکت در هر گونه فعالیتی که عدالت اقتصادی - اجتماعی را ارتقاء می دهند	۳

۶- پژوهش - فعالیت های مبتنی بر دستاوردهای علمی

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	استفاده از یافته های حاصل از پژوهش ها در فعالیت حرفه ای										
۲	تبدیل نتایج و خروجی های حاصل از فعالیت حرفه ای به مقالات و یا هر نوع از دستاوردهای علمی										

۷- بکارگیری دانش رفتار انسانی و محیط اجتماعی

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	استفاده از چهارچوب مفهومی، نظریه ها و مرور منابع برای پیشبرد فرآیند ارزیابی، مداخله و ارزشیابی										
۲	بکارگیری نظریه ها و الگوها برای درک و شناخت افراد و محیط										

۸- تلاش برای مشارکت در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های اجتماعی برای ارتقاء سلامت و ارائه ی خدمات با کیفیت مطلوب به مراجعان

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو					موسسه				
		۱	۲	۳	۴	۵	۱	۲	۳	۴	۵
۱	تلاش برای تدوین، تحلیل و حمایت از برنامه های اجتماعی که به سلامت و بهبود کیفیت زندگی مددجو می انجامد (در صورت امکان) / آگاهی از برنامه ها و سیاست های اجتماعی و دنبال کردن آن ها										
۲	همکاری با همکاران و متخصصان برای به وقوع پیوستن برنامه و اقدامات مفید برای مددجویان										

۹- دیدگاه شخص در محیط ؛ حساسیت نسبت به محیط

ردیف	رفتار حرفه ای	دانشجو	موسسه
------	---------------	--------	-------

۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱		
										۱	به طور پیوسته تلاش می کند تا زمینه ی لازم برای تغییر مثبت در افراد، گروه ها و جوامع را ایجاد کنند و احساس نیاز به تغییر را در آن ها به وجود آورد.
										۲	تلاش می کند تغییرات مثبتی را برای ارتقاء کیفیت ارائه ی خدمات فراهم آورد و پیشبرد این تغییرات را به بهترین شکل مدیریت و رهبری کند.

سرپرست گرامی

لطفا نظر خود را در مورد موفقیت ها و توانمندی هایی که دانشجوی در طول نیمسال تحصیلی در محل کارآموزی کسب کرده است بنویسید.

دانشجو در طول نیمسال تحصیلی در محل کارآموزی با چه چالش ها و محدودیت هایی مواجه بوده است که می بایست در ارزیابی او مورد توجه قرار گیرد؟

آیا فعالیت حرفه ای بوده است که از نظر شما در این ترم به اندازه ی کافی یا اصلا مورد توجه قرار نگرفته است و باید در ترم آتی دانشجو بیش تر در زمینه ی آن فعالیت تقویت شود؟

نظرات و پیشنهادات شما برای ارتقاء سطح کیفیت آموزش عملی دانشجویان کارشناسی رشته مددکاری اجتماعی چیست؟

فرم ارزشیابی دانشجو از سرپرست

دانشجو گرامی

در راستای ارتقای این دوره آموزشی کارآموزی، خواهشمند است ما را در ارزیابی کیفیت اجرای طرح همراهی نمایید تا شاهد رسیدن به اهداف والای آن در صیانت از افراد و خانواده ها باشیم.

لذا سوالات پیش رو، به منظور ارزیابی دوره سرپرستی شما می باشد. از اینکه با دقت به سوالات پاسخ می دهید سپاسگزاریم.

گزینه ها	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف
تسلط علمی بر مفاهیم دوره					
قدرت بیان و تفهیم مطالب					
تعهد و مسئولیت پذیری					
توجه به تلاش شرکت کنندگان					
نظم و انضباط در ارتباط با شرکت کنندگان					

نام و نام خانوادگی (در صورت تمایل):

فیلد کارآموزی :

نام و نام خانوادگی

سرپرست:

آیا از کلیت برنامه تنظیم شده دوره سرپرستی و هفته ای دو روز رضایت داشتید و برای شما موثر بود؟ (لطفا همراه با توضیح کامل پاسخ دهید)

لطفا با دقت به ویژگی ها و خصوصیات سرپرست خود نمره دهید؟

دوره نظارت و سرپرستی چه تاثیری بر دانش افزایی شما داشته است؟ (لطفا همراه با توضیح کامل پاسخ دهید)

دوره نظارت و سرپرستی چه تاثیری بر کیفیت خدمات ارائه شده توسط شما به خانواده ها داشته است؟ (لطفا همراه با توضیح کامل پاسخ دهید)

لطفا نظرات و پیشنهادات خود را برای ارتقای دوره سرپرستی شرح نمایید؟

اخلاق حرفه ای

عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف
رفتار با اساتید				
رفتار با پرسنل				
رعایت شئونات اخلاقی و اسلامی و رعایت نحوه پوشش				
حفظ حریم مراجع				
آموزش به مراجع				

عالی: ۵ خوب : ۴ متوسط: ۳ ضعیف: ۲

حداکثر امتیاز : ۱۵

امتیاز کسب شده:

حضور منظم در مؤسسه

عنوان	عالی	خوب	متوسط	ضعیف
حضور به موقع در مؤسسه				
حضور منظم و موثر در مؤسسه				

عالی: ۵ خوب : ۴ متوسط: ۳ ضعیف: ۲

حداکثر امتیاز : ۲۰

امتیاز کسب شده:

*دانشجویان موظف به ثبت زمان ورود و خروج به مؤسسه از طریق تایمکس هستند.

عنوان				
استاد: تاریخ				
ضعیف	متوسط	خوب	عالی	
				تهیه اسلایدهای مناسب
				کیفیت مطالب
				نحوه ارائه و تسلط بر مطالب

عالی: ۵ خوب: ۴ متوسط: ۳ ضعیف: ۲

حداکثر امتیاز: ۱۵

امتیاز کسب شده:

جدول حضور و غیاب روزانه (هر دانشجو موظف به ۱۵۰ ساعت حضور در محل کارورزی می باشد)

جلسه	روز	تاریخ	ساعت ورود به مرکز	ساعت خروج از مرکز	امضاء سرپرست کارآموزی
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
۱۱					
۱۲					
۱۳					
۱۴					
۱۵					

جدول حضور و غیاب روزانه (هر دانشجو موظف به ۱۵۰ ساعت حضور در محل کارورزی می باشد)

جلسه	روز	تاریخ	ساعت ورود به مرکز	ساعت خروج از مرکز	امضاء سرپرست کارآموزی
۱۶					
۱۷					
۱۸					
۱۹					
۲۰					
۲۱					
۲۲					
۲۳					
۲۴					
۲۵					
۲۶					
۲۷					
۲۸					
۲۹					
۳۰					

جدول حضور و غیاب روزانه (هر دانشجو موظف به ۱۵۰ ساعت حضور در محل کارورزی می باشد)

جلسه	روز	تاریخ	ساعت ورود به مرکز	ساعت خروج از مرکز	امضاء سرپرست کارآموزی
۳۱					
۳۲					
۳۳					
۳۴					
۳۵					
۳۶					
۳۷					
۳۸					
۳۹					
۴۰					
۴۱					
۴۲					
۴۳					
۴۴					
۴۵					

گواهی گذراندن پایان طرح از موسسه محل کارورزی

بسمه تعالی

بدینوسیله، گواهی می گردد جناب آقای / سرکار خانم دانشجوی ترم رشته مددکاری اجتماعی مقطع کارشناسی دوره کارورزی (مددکاری اجتماعی جامعه ای (۲/۱) را به مدت ساعت از تاریخ تا در این مرکز گذرانده است. مراتب تأیید شده و جهت اطلاع و اقدام لازم تقدیم حضورتان می گردد.

مهر و امضا ریاست مرکز

*گزارش فوق ترجیحاً در سرپرگ اداری مرکز مربوطه و در جواب به معرفی نامه ارسالی دانشجو از طرف دانشکده تهیه گردد.

پیوست (۱)

مقایسه تدوین طرح در مددکاری اجتماعی با رویکردهای مختلف

نقش مددکار اجتماعی	روش های معمول	هدف اصلی طرح	تمرکز اصلی	رویکرد
تسهیل گر، هماهنگ کننده، و مشاور	تحلیل نیازهای جامعه، مشارکت فعال ساکنان، ایجاد شبکه های اجتماعی، توانمندسازی گروه های مختلف	بهبود کیفیت زندگی ساکنان، کاهش نابرابری ها، و افزایش خودکفایی جامعه	تقویت توانمندی های جامعه محلی، مشارکت مردمی، و ایجاد تغییر پایدار در سطح محلی	توسعه محلی
برنامه ریز، تحلیلگر، و ارزیاب	تحقیق، تحلیل داده ها، طراحی برنامه های مداخله ای، ارزیابی اثربخشی	حل مشکلات اجتماعی، بهبود وضعیت رفاه اجتماعی، و ایجاد تغییرات ساختاری	شناسایی مشکلات اجتماعی، تحلیل علل ریشه ای، و طراحی برنامه های مداخله ای	برنامه ریزی اجتماعی
فعال اجتماعی، سازمان دهنده، و رهبر	سازماندهی گروه های اجتماعی، ترویج ایده های جدید، اعتراضات مسالمت آمیز	تغییر ساختارهای قدرت، افزایش آگاهی عمومی، و ایجاد جنبش های اجتماعی	ایجاد تغییر اجتماعی از طریق فعالیت های جمعی و مبارزه برای عدالت اجتماعی	اقدام اجتماعی

طرح جامعه ای توسعه محلی برای کاهش فقر در یک محله

مقدمه

این طرح با هدف بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی ساکنان یک محله با تمرکز بر کاهش فقر و افزایش توانمندسازی محلی تدوین شده است. در این طرح، مشارکت فعال جامعه محلی در تمام مراحل برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

شناسایی مسئله

- تحلیل وضعیت موجود:
 - ✓ جمع‌آوری داده‌های دقیق در مورد وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیرساختی محله.
 - ✓ شناسایی گروه‌های آسیب‌پذیر، نیازهای آنها و موانع موجود بر سر راه توسعه.
 - ✓ تحلیل علل ریشه‌ای فقر در محله (فقر درآمدی، فقر آموزشی، فقر بهداشتی و ...)
- شناسایی منابع موجود:
 - ✓ شناسایی منابع مالی، نیروی انسانی و سایر منابع موجود در محله و خارج از آن.
 - ✓ شناسایی نهادهای دولتی، غیردولتی و بخش خصوصی که می‌توانند در اجرای طرح مشارکت داشته باشند.

اهداف طرح

- کاهش نرخ فقر: افزایش درآمد خانوارهای کم‌درآمد، دسترسی به خدمات اساسی و ایجاد فرصت‌های شغلی.
- افزایش توانمندسازی محلی: تقویت مشارکت مردمی، ایجاد سازمان‌های محلی، توسعه مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و افزایش اعتماد به نفس ساکنان.
- بهبود زیرساخت‌ها: بهبود وضعیت مسکن، دسترسی به آب سالم، بهداشت، آموزش و حمل‌ونقل.
- توسعه اقتصادی محلی: ایجاد کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، حمایت از تولیدات محلی و توسعه بازارهای محلی.

استراتژی‌ها و فعالیت‌ها

- تشکیل شورای محلی: ایجاد یک شورای محلی متشکل از نمایندگان مختلف گروه‌های اجتماعی برای تصمیم‌گیری در مورد اولویت‌ها و اجرای طرح.
- آموزش و توانمندسازی: برگزاری دوره‌های آموزشی در زمینه‌های مختلف مانند کارآفرینی، مهارت‌های زندگی، بهداشت، و سوادآموزی.
- ایجاد کسب‌وکارهای کوچک: ارائه تسهیلات مالی و مشاوره‌ای برای ایجاد کسب‌وکارهای کوچک و متوسط.
- توسعه کشاورزی شهری: ایجاد باغچه‌های شهری، آموزش کشاورزی ارگانیک و حمایت از تولید محصولات محلی.
- بهبود زیرساخت‌ها: همکاری با نهادهای دولتی برای بهبود وضعیت مسکن، دسترسی به آب سالم و بهداشت، و ایجاد فضاهای عمومی.
- حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر: ارائه خدمات ویژه به زنان سرپرست خانوار، کودکان کار، سالمندان و افراد دارای معلولیت.
- توسعه گردشگری محلی: شناسایی جاذبه‌های گردشگری محلی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه گردشگری.

ارزیابی و پایش

- تعیین شاخص‌های ارزیابی: تعیین شاخص‌های کمی و کیفی برای اندازه‌گیری پیشرفت طرح.
- جمع‌آوری داده‌ها: جمع‌آوری داده‌های منظم در مورد وضعیت اقتصادی و اجتماعی محله.
- ارزیابی دوره‌ای: ارزیابی دوره‌ای پیشرفت طرح و اصلاح آن در صورت نیاز.
- مشارکت جامعه محلی: جلب مشارکت جامعه محلی در فرآیند ارزیابی.

منابع مالی

- منابع دولتی: بودجه‌های اختصاص داده شده به توسعه مناطق محروم.
- منابع غیردولتی: کمک‌های مالی سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین و بخش خصوصی.
- منابع محلی: درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی محلی.

چالش‌ها و راهکارها

- مقاومت در برابر تغییر: ایجاد اجماع و مشارکت فعال جامعه محلی.
- کمبود منابع مالی: جستجوی منابع مالی متنوع و استفاده بهینه از منابع موجود.

- کمبود نیروی انسانی متخصص: آموزش و توانمندسازی نیروهای محلی.
- تغییرات سیاسی و اجتماعی: انعطاف‌پذیری در برابر تغییرات و به‌روزرسانی طرح.

نتیجه‌گیری

توسعه محلی یک فرایند طولانی‌مدت و پیچیده است که نیازمند مشارکت فعال همه ذینفعان است. با اجرای این طرح، می‌توان به بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی محله، کاهش فقر و افزایش توانمندسازی محلی کمک کرد.

توجه: این طرح تنها یک نمونه کلی است و باید با توجه به شرایط خاص هر محله و با مشارکت فعال جامعه محلی تدوین و اجرا شود.

موارد قابل توجه

- مشارکت جوامع محلی: مشارکت فعال ساکنان در تمام مراحل طرح از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.
- پایداری: طرح باید به گونه‌ای طراحی شود که پس از پایان اجرای آن، بتواند به صورت پایدار ادامه یابد.
- ارزیابی مداوم: ارزیابی مداوم پیشرفت طرح و اصلاح آن در صورت نیاز ضروری است.
- توجه به ابعاد مختلف فقر: فقر تنها یک بعد اقتصادی ندارد و باید به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آن نیز توجه شود.

طرح جامعه ای کاهش فقر در یک محله با رویکرد برنامه ریزی اجتماعی

مقدمه

این طرح با هدف کاهش فقر و بهبود وضعیت زندگی ساکنان یک محله محروم تدوین شده است. در این طرح، با استفاده از اصول برنامه ریزی اجتماعی و مشارکت فعال ساکنان، تلاش می شود تا به صورت پایدار و همه جانبه به کاهش فقر پرداخته شود.

مرحله اول: شناسایی مسئله و تحلیل وضعیت موجود

- شناسایی گروه های آسیب پذیر: شناسایی دقیق افرادی که بیشترین آسیب را از فقر می بینند (کودکان، سالمندان، زنان سرپرست خانوار، افراد دارای معلولیت).
- بررسی ابعاد فقر: بررسی ابعاد مختلف فقر از جمله فقر اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و بهداشتی.
- تحلیل علل ریشه ای فقر: بررسی عواملی که باعث ایجاد و تداوم فقر در محله شده اند (بیکاری، کمبود آموزش، دسترسی محدود به خدمات، تبعیض، مشکلات زیرساختی).
- ارزیابی منابع موجود: شناسایی منابع موجود در محله (سازمان های مردم نهاد، نهادهای دولتی، خیرین، توانمندی های ساکنان).

مرحله دوم: تعیین اهداف و اولویت بندی

- تعیین اهداف کلی: کاهش نرخ فقر، بهبود سطح زندگی، افزایش مشارکت اجتماعی، ایجاد اشتغال پایدار.
- تعیین اهداف خاص: کاهش نرخ بیکاری، افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی، بهبود سطح سواد، تقویت زیرساخت های محله.
- اولویت بندی اهداف: تعیین اولویت های مداخله بر اساس شدت مشکل و امکانات موجود.

مرحله سوم: طراحی برنامه های مداخله ای

- برنامه های اقتصادی: ایجاد اشتغال، آموزش های فنی و حرفه ای، حمایت از کسب و کارهای کوچک.

- برنامه‌های اجتماعی: تقویت شبکه‌های حمایتی، ایجاد مراکز مشاوره، برگزاری دوره‌های آموزشی مهارت‌های زندگی.
- برنامه‌های فرهنگی: برگزاری برنامه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی، تقویت حس تعلق به محله.
- برنامه‌های زیرساختی: بهبود وضعیت مسکن، دسترسی به آب سالم، برق و حمل‌ونقل.

مرحله چهارم: اجرای برنامه و مشارکت جامعه

- ایجاد کمیته راهبری: تشکیل کمیته‌ای متشکل از نمایندگان ساکنان، نهادهای دولتی، سازمان‌های مردم‌نهاد و متخصصان.
- مشارکت ساکنان: جلب مشارکت فعال ساکنان در تمام مراحل برنامه‌ریزی و اجرا.
- همکاری با نهادهای دولتی: همکاری با نهادهای دولتی برای تخصیص منابع و امکانات.
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد: بهره‌گیری از توانمندی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد در اجرای برنامه‌ها.
- نظارت و ارزیابی: نظارت مستمر بر اجرای برنامه و ارزیابی دوره‌ای اثربخشی آن.

مرحله پنجم: پایداری برنامه

- ایجاد ظرفیت‌های محلی: تقویت توانمندی‌های ساکنان برای ادامه فعالیت‌ها پس از پایان برنامه.
- توسعه شبکه‌های حمایتی: ایجاد شبکه‌های پایدار بین ساکنان، سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای دولتی.
- جذب منابع پایدار: جستجوی منابع پایدار برای ادامه فعالیت‌های برنامه.

نمونه فعالیت‌های قابل اجرا

- برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای افزایش مهارت‌های شغلی
- ایجاد صندوق‌های خرد برای حمایت از کسب‌وکارهای کوچک
- احداث فضاهای آموزشی و فرهنگی

- بهبود وضعیت بهداشتی و دسترسی به خدمات درمانی
- ایجاد بانک‌های اطلاعاتی برای اشتغال
- برگزاری دوره‌های آموزش مهارت‌های زندگی برای نوجوانان
- ایجاد مراکز مشاوره برای خانواده‌ها
- تقویت مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی

ارزیابی برنامه

- شاخص‌های ارزیابی: کاهش نرخ بیکاری، افزایش درآمد خانوار، بهبود وضعیت سلامت، افزایش سطح سواد، کاهش جرم و جنایت.
- روش‌های ارزیابی: مصاحبه، پرسشنامه، مشاهده مستقیم.

نتیجه‌گیری

کاهش فقر یک فرایند پیچیده و طولانی‌مدت است که نیازمند مشارکت فعال همه بخش‌های جامعه است. با اجرای این طرح و با توجه به ویژگی‌های خاص هر محله، می‌توان به نتایج قابل توجهی در کاهش فقر و بهبود کیفیت زندگی ساکنان دست یافت.

توجه: این طرح تنها یک نمونه کلی است و برای اجرای آن در هر محله، باید با توجه به شرایط خاص آن، تغییراتی در آن ایجاد شود.

طرح جامعه ای اقدام اجتماعی برای کاهش فقر در یک محله

مقدمه

فقر، یکی از چالش‌های جدی بسیاری از جوامع است. این پدیده، علاوه بر آثار فردی و خانوادگی، بر کل جامعه نیز تأثیرگذار است. اقدام اجتماعی، رویکردی فعال و مشارکتی برای مقابله با فقر است که بر توانمندسازی افراد و ایجاد تغییر در ساختارهای اجتماعی تأکید دارد. این طرح، با هدف ارائه یک نمونه جامع برای کاهش فقر در یک محله، تدوین شده است.

شناسایی مسئله و تحلیل وضعیت

- شناسایی گروه‌های آسیب‌پذیر: شناسایی دقیق افرادی که بیشترین آسیب را از فقر می‌بینند (مانند سرپرستان خانوار، زنان سرپرست خانوار، کودکان، سالمندان و افراد دارای معلولیت).
- علل ریشه‌ای فقر: بررسی عمیق علل ایجاد و تداوم فقر در محله، از جمله بیکاری، کمبود آموزش، نابرابری‌های اجتماعی، مشکلات زیرساختی و ناکافی بودن خدمات عمومی.
- ارزیابی منابع موجود: شناسایی منابع موجود در محله و خارج از آن، از جمله سازمان‌های مردم‌نهاد، نهادهای دولتی، خیرین و منابع مالی.

اهداف طرح

- کاهش نرخ فقر در محله
- افزایش سطح درآمد و اشتغال افراد
- بهبود دسترسی به خدمات اولیه مانند بهداشت، آموزش و مسکن
- تقویت شبکه‌های اجتماعی و مشارکت مردمی
- ایجاد تغییر در ساختارهای اجتماعی و اقتصادی محله

استراتژی‌ها و اقدامات

۱. توانمندسازی اقتصادی:

- ایجاد تعاونی‌های تولید و خدمات
- آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای
- حمایت از ایجاد کسب و کارهای کوچک
- تسهیل دسترسی به اعتبارات

۲. بهبود دسترسی به خدمات:

- پیگیری برای بهبود زیرساخت‌های محله (آب، برق، گاز، حمل و نقل)
- ایجاد مراکز آموزشی و فرهنگی
- افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی
- حمایت از افراد دارای معلولیت

۳. ترویج فرهنگ مشارکت و همیاری:

- تشکیل انجمن‌های محلی و تشکل‌های مردمی
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و فرهنگی
- ایجاد کمپین‌های اطلاع‌رسانی

۴. لابی‌گری و advocacy

- ایجاد ارتباط با نهادهای دولتی و تصمیم‌گیران
- پیگیری مطالبات محله
- تغییر سیاست‌های عمومی در جهت کاهش فقر

اجرای طرح

- تشکیل یک تیم اجرایی: تشکیل تیمی متشکل از نمایندگان جامعه محلی، سازمان‌های مردم‌نهاد و کارشناسان مرتبط.
- تدوین برنامه عملیاتی: تدوین یک برنامه دقیق با مشخص کردن فعالیت‌ها، زمان‌بندی، مسئولین و بودجه.
- مشارکت جوامع محلی: جلب مشارکت فعالانه ساکنان محله در تمام مراحل طرح.
- ارزیابی مستمر: ارزیابی مستمر پیشرفت طرح و اصلاح آن در صورت نیاز.

ارزیابی اثربخشی

- شاخص‌های ارزیابی: تعیین شاخص‌های کمی و کیفی برای ارزیابی اثربخشی طرح (مانند کاهش نرخ بیکاری، افزایش درآمد خانوار، بهبود شاخص‌های بهداشتی).
- روش‌های ارزیابی: استفاده از روش‌های مختلف ارزیابی مانند پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده و تحلیل داده‌های آماری.

چالش‌ها و راهکارها

- مقاومت در برابر تغییر: ایجاد اجماع و همکاری بین گروه‌های مختلف جامعه.
- کمبود منابع: جستجوی منابع مالی و انسانی از طریق همکاری با نهادهای دولتی و خصوصی.
- تغییرات در سیاست‌های کلان: تطبیق طرح با تغییرات در سطح کلان.

نتیجه‌گیری

کاهش فقر، نیازمند یک رویکرد جامع و پایدار است. اقدام اجتماعی، با تأکید بر مشارکت مردمی و توانمندسازی افراد، می‌تواند نقش مهمی در این زمینه ایفا کند. این طرح، یک نمونه کلی است و برای اجرای آن در هر محله، باید با توجه به شرایط خاص آن، تغییراتی ایجاد شود.

نکته مهم: موفقیت این طرح، به مشارکت فعالانه تمامی ذینفعان، از جمله دولت، سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین و ساکنان محله بستگی دارد.